

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ ЧЕРКАЩИНИ

Аргументовано доцільність розробки і реалізації регіональної стратегії продовольчої безпеки. Обґрунтовано основні заходи забезпечення продовольчої безпеки на рівні регіону.

Продовольча безпека як багаторівнева системна категорія характеризує економічні відносини на різних рівнях людської спільноти: глобальному, національному, на рівні регіону, соціальних груп, сімей та окремої особи. Особливе місце в цій системі займає регіональна продовольча безпека, яка набирає рис суспільного блага і вимагає державної підтримки в ринкових умовах.

Економічну суть продовольчої забезпеченості регіону можна розглядати як територіально-виробничу структуру з виробництва та переробки сільськогосподарської продукції з властивою регіону спеціалізацією в міжрегіональному поділі праці, із стабільними, стійкими, високорозвинутими, внутрішньорегіональними виробничими, організаційними, технічними й економічними зв'язками, що забезпечують нарощування обсягів виробництва продовольства; спрямовану на стабілізацію постачання населення регіону продуктами харчування та досягнення раціонального споживання.

Результати комплексної оцінки сучасного стану продовольчої безпеки Черкаської області виявили ряд проблем на шляху її забезпечення. Основними з них є: формування урожайності сільськогосподарських культур за рахунок переважно природної родючості ґрунтів, що значно виснажує їх, нестабільність в отриманні сільськогосподарської продукції протягом тривалого періоду, інтенсивне скорочення поголів'я худоби, деформація у структурі виробництва, зниження якості тваринницької продукції, недосконалість організаційно-економічних механізмів управління галуззю, зниження рівня життя основних виробників сільськогосподарської продукції – селян. Такі явища в поєднанні з невисокою інвестиційною активністю щодо аграрного сектору зумовлюють неможливість реалізації в повному обсязі можливостей регіону, який знаходиться в центральній частині України та має значний потенціал для виробництва і реалізації сільськогосподарської продукції.

Тому вважаємо, що забезпечення продовольчої безпеки має стати стратегічним завданням для регіону. Черкаській області вкрай необхідна науково обґрунтована й всебічно опрацьована Стратегія продовольчої безпеки на перспективу. Ключовим аспектом такої Стратегії, слід вважати досягнення незалежного рівня продовольчого забезпечення і раціональних норм споживання основних продуктів харчування пересічним жителем області. Стратегія продовольчої безпеки має органічно вписуватись у модель соціально-

економічного розвитку області і реалізовуватися в рамках Стратегії розвитку області до 2015 року .

Нормативно-правовою базою розробки Стратегії має бути Конституція України, Закони України „Про місцеве самоврядування в Україні”, “Про місцеві державні адміністрації”, „Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України”, „Про стимулювання розвитку регіонів”, постанова Кабінету Міністрів України від 21.07.2007 № 1001 „Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року” та інші відповідні акти Президента України, Кабінету Міністрів України.

Необхідною умовою розробки дієвої стратегії та ефективного механізму її впровадження є гармонізація взаємовідносин на загальнодержавному та регіональному рівнях. Механізмом оптимального взаємовигідного партнерства центру та регіону та стимулювання регіонального розвитку визначено укладання відповідної Угоди між Кабінетом Міністрів України та обласними радами на основі розроблених регіональних стратегій розвитку.

Головна мета розробки та реалізації Стратегії – це посилення продовольчої безпеки області. Виходячи з поставленої мети впливають основні завдання та заходи на найближчу перспективу:

- досягнення рівня виробництва основних сільськогосподарських продуктів і переробки їх на підприємствах харчової промисловості, що задовольняв би потреби населення у всіх основних продуктах харчування за рекомендованими нормами споживання;

- забезпечення формування регіональних та державних ресурсів зерна, здійснення державної інтервенції сільськогосподарської продукції;

- формування оптимальної цінової політики;

- сприяння розвитку інфраструктури аграрного ринку;

- державне регулювання аграрного ринку;

- продовження акредитації державних лабораторій та сприяння у підготовці підприємств агропромислового комплексу до сертифікації продукції згідно з міжнародними вимогами.

Одним із основних завдань продовольчої безпеки області, є досягнення рівня виробництва основних сільськогосподарських продуктів і переробки їх на підприємствах харчової промисловості в обсягах, які задовольнятимуть потреби населення згідно рекомендованих норм споживання. Обґрунтування необхідних об’ємів виробництва продовольства (сільськогосподарської продукції і продуктів її переробки) повинно здійснюватися з урахуванням економічного обґрунтування параметрів розвитку і розміщення галузевого виробництва, балансових взаємозв’язків з внутрішньорегіональними і загальнодержавними потребами в продовольстві та сировині.

Пріоритетне місце в Стратегії продовольчої безпеки області має відводитись питанням економічної доступності продовольства – збільшенню

грошових доходів та заробітної плати населення. Основні завдання та заходи збільшення грошових доходів та заробітної плати:

- забезпечення зростання рівня середньої заробітної плати відповідно до темпів зростання рівня інфляції;
- зменшення диференціації оплати праці за видами економічної діяльності та територіальним розподілом, шляхом забезпечення ефективного виробництва і досягнення на цій основі стабільних темпів росту рівня оплати праці;
- забезпечення дотримання державних мінімальних гарантій в оплаті праці всіма суб'єктами господарювання, шляхом дієвого контролю за своєчасним їх запровадженням, притягнення до відповідальності керівників-правопорушників;
- забезпечення захисту прав працівників на своєчасне отримання заробітної плати в повному обсязі;
- реалізація заходів щодо погашення заборгованості із виплати заробітної плати підприємствами, установами та організаціями усіх форм власності.

Важливим моментом Стратегії є орієнтація її не тільки на соціально-економічний, а й на екологічний аспект. Відповідно Стратегія продовольчої безпеки має передбачати розв'язання наступних екологічних завдань:

- підвищення рівня ресурсо-екологічної безпеки функціонування АПК і забезпечення виробництва екологічно чистих продуктів харчування;
- організація системи контролю за якістю продукції по всьому технологічному ланцюгу;
- розширення можливостей випробувальної бази ДП „Черкаси стандартметрологія” для більш об'єктивної оцінки показників якості сільськогосподарської продукції та продукції харчової промисловості;
- збільшення кількості перевірок якості продуктів харчування на 20-25%.

При розробці довгострокової Стратегії продовольчої безпеки, особливу увагу необхідно приділити подоланню соціального занепаду і забезпеченню комплексного соціально-економічного розвитку сільських територій, а саме:

- створення умов для досягнення стійкої позитивної динаміки зростання доходів населення;
- підвищення рівня основних соціальних стандартів і гарантій;
- сприяння повній та продуктивній зайнятості;
- кардинальне реформування системи надання соціальних пільг.

Розробка та реалізація Стратегії продовольчої безпеки Черкаської області, сприятиме зосередженню зусиль регіональної влади на найбільш перспективних для даного регіону напрямках розвитку, й одночасно забезпечить вирішення цілого спектру проблем, що стоять на шляху її гарантування. Крім того, науково обґрунтована Стратегія дозволить використати обмежені ресурси найбільш ефективним способом з урахуванням змін зовнішнього та внутрішнього середовища.